

Rondetafelgesprek Draghi-rapport – 11 december 2024

Olof van der Gaag (voorzitter Nederlandse Vereniging Duurzame Energie)

Nederland en de Europese Unie draaien voor ongeveer tachtig procent op fossiele brandstoffen, die meestal geïmporteerd worden. Dit maakt de EU veel kwetsbaarder dan bijvoorbeeld de Verenigde Staten of China. Een snelle besparing en overgang naar hernieuwbare energiebronnen helpt ons om minder afhankelijk te worden van buitenlands aardgas, olie en kolen (zie de [HCSS-studie uit 2024](#)). Bovendien zorgt dit voor economische kansen en is het goed voor het klimaat en voor schone lucht. De keuze is op welke manier de Europese industrie in 2040 uitstootvrij, circulair en strategisch onafhankelijk wordt. Mario Draghi wijst op het belang van een gezamenlijk plan om de ambitieuze Europese klimaatdoelen te halen. Zo realiseren we een bron van groene groei voor de EU. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is daarom blij met de inzet van de nieuwe Europese Commissie voor een Clean Industrial Deal. Het bedrijfsleven kan niet zonder consistent langjarig beleid en een voortvarende uitvoering, voortbouwend op de Europese Klimaatwet en Green Deal. Wij doen hieronder enkele voorstellen om die kansen in Nederland te vergroten, zoals snellere procedures en een groene rentekorting.

1. De energietransitie is dé voorwaarde voor een sterke Europese concurrentiepositie

Laat de EU het voortouw nemen in de innovatie en productie van schone technologieën. Gebruik het fossielvrij maken van de Europese economie om een concurrentievoordeel op te bouwen en uiteindelijk de relatief hoge energiekosten te verlagen. Nederland heeft in 2023 [minstens 25 miljard euro geïnvesteerd in de verduurzaming van de energiehuishouding](#), meer dan tien procent van onze nationale investeringen. Om verder door te groeien moet de uitvoering veel sneller en is het nodig om groene investeringen aantrekkelijker te maken.

- **Zet vaart achter de uitvoering: [snellere doorlooptijden](#) van energieprojecten en geen nieuwe belemmeringen voor hernieuwbare opwek.** Zet in op realisatie van de Delta Rhine Corridor uiterlijk in 2029 dankzij een crisisaanpak en maak haast met essentiële infrastructuur voor verduurzaming en het oplossen van netcongestie. Implementeer zo snel mogelijk de [bepalingen vanuit de REDIII](#) rondom het versimpelen en versnellen van vergunningsprocedures. Kijk niet alleen naar juridische oplossingen, maar ook naar een snellere werkwijze. Zorg daarnaast voor een juridisch houdbare stikstofvrijstelling voor de bouwfase van energietransitieprojecten.
- **Een groene rentekorting voor kapitaalintensieve duurzame investeringen:** uit onderzoek van [Berenschot](#) blijkt dat de gestegen ECB-rente de energietransitie in de EU fors duurder maakt, omdat deze projecten vaak te maken hebben met hoge kapitaalkosten. De operationele kosten van duurzame energie zijn juist laag, als de projecten er eenmaal staan. Wij pleiten daarom voor een gerichte groene Europese rentekorting voor de energietransitie. Daarnaast kan dit helpen om de nettarieven minder hard te laten stijgen.
- **Zorg voor een gecoördineerde ontwikkeling van vraag, aanbod en infrastructuur zodat fabrieken op elektriciteit en groene waterstof kunnen draaien.** Creëer positieve prikkels voor elektrificatie, flexibele vraag en vraagcreatie, om investeringsrisico's voor zowel energieproducenten, netbeheerders als de industrie te verlagen. Additionele ondersteunende instrumenten zijn hiervoor hard nodig.

2. Ondersteun de industrie bij verduurzaming naar nul uitstoot in 2040

Er staat een groene stip op de horizon: het Europese Emissiehandelssysteem (ETS) geeft geen uitstootrechten meer uit vanaf 2039. Een overtuigend plan voor een schone industrie met nieuw-Hollandse glorie richting 2040 is noodzakelijk: harmoniseer beleid rond nettarieven en (groene) kostencompensatie voor de industrie en zorg daarmee dat Nederland de uitstoot - en niet de hele industrie - elimineert. Echter, Europa moet zich niet blind staren op het volledig behouden van de energie-intensieve industrie, en alleen investeren in economische sectoren die passen in een duurzame en circulaire economie in 2040. Goede Europese afstemming is nodig, bijvoorbeeld welke industrie waar in Europa het meest strategisch kan worden gevestigd.

- **Bedrijven maken een concreet stappenplan om uiterlijk in 2040 CO₂-neutraal te zijn.** Tegelijkertijd moet de overheid via de maatwerkafspraken zorgen voor excellente randvoorwaarden om te vergroenen. Grootverbruikerskortingen op duurzame energie en/of andere positieve prikkels passend bij het nieuwe energiesysteem en internationale concurrentie kunnen blijven bestaan, mits bedrijven concreet werk maken van energiebesparing en duurzame energie.
- Het is nodig dat een groter deel van de Europese industrie onder het **Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)** valt en het ook halffabricaten en eindproducten dekt. Zo krijgen Europese bedrijven een eerlijke kans, en stimuleren we vergroening ook elders in de wereld.
- **Versimpel administratieve rapportagerichtlijnen voor bedrijven** en zorg voor meer coördinatie over regelgeving van EU-lidstaten. Op dit moment zijn de vele verschillen in regelgeving tussen lidstaten een knelpunt voor (vooral kleinere) bedrijven.

3. Vergroot de Europese economische en energetische onafhankelijkheid

Draghi stelt terecht dat het overbodig maken van aardgas, olie en kolen op de middellange termijn zal helpen om energieopwekking naar veilige, goedkope en schone energiebronnen te verschuiven. De energietransitie geeft Europa niet alleen de kans om energieprijzen te dempen en wereldleider te worden in 'clean tech', het vergroot ook de energie-onafhankelijkheid en daarmee de leveringszekerheid.

- **Normeer de afname van duurzame producten** zoals dat al wordt gedaan voor biobrandstoffen en aanstaande is voor groen gas. Via normering van de vraag worden eindgebruikers verplicht om duurzame producten te kopen. Zo wordt de (meestal geringe) meerprijs betaald door de markt en is er minder subsidie nodig. Bovendien geeft dit zekerheid voor Europese bedrijven die willen vergroenen, of hernieuwbare energieproducenten die willen investeren. Hiermee wordt de afzetmarkt verduurzaamd en ondervinden Europese bedrijven geen mondiaal concurrentienadeel op duurzaamheid.
- Draghi steunt het **plan om belangrijke grondstoffen meer te gaan winnen, verwerken en recyclen binnen de EU.** Dit maakt de EU economisch onafhankelijker. Bovendien vergroot het de kans dat de mijnbouw op een verantwoorde manier gebeurt.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.